

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки

**Методичні рекомендації
до організації семінарів і самостійної роботи з педагогіки
для майбутніх фахівців з питань економічної освіти**

для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки,
спеціальність - 051 Економіка

**Харків
2021**

Рецензенти:

Соляр В.В. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії, фінансів і обліку юридичного факультету Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

Вольянська С.Є. – кандидат педагогічних наук, начальник Управління Державної служби якості освіти у Харківській області

М 54

Методичні рекомендації до організації семінарських занять і самостійної роботи з педагогіки для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність - 051 Економіка. Укладачі: Ворожбіт-Горбатюк В., Боярська-Хоменко А., Собченко Т. Харків, 2021. 36 с.

Методичні рекомендації розроблено відповідно до робочої навчальної програми обов'язкової навчальної дисципліни «Педагогіка», ОПП Економіка, управління та право Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. Увагу приділено ресурсам і можливостям, необхідним здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для формування індивідуальної освітньої траєкторії або опанування дисципліни за індивідуальним навчальним планом.

У змісті методичних рекомендацій відповідно до компетентнісного підходу розкрито тематичний план, очікувані результати вивчення кожної теми, подано конструкти знань, умінь, ціннісних ставлень, методичний інструментарій для формування культури професійного спілкування, ефективної організації роботи з людьми, творення навчальних просторів.

Методичні рекомендації розраховані для використання здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, викладачами закладів вищої педагогічної освіти.

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, протокол №8 від 15.12.2021.

М 54

© Ворожбіт-Горбатюк В., Боярська-Хоменко А., Собченко Т.
ХНПУ імені Г.С. Сковороди

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Правила педагогічної взаємодії.....	6
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ОК ПЕДАГОГІКА (цикл професійної підготовки)	
Модуль 1. Стратегії освітнього процесу.	
Тема 1.1. Педагогіка як наука в системі підготовки фахівців з питань економічної освіти.....	7
Тема 1.2. Педагогічна майстерність, її складові. Ресурси педагогічного спілкування в професійній діяльності фахівців з питань економічної освіти.....	8
Тема 1.3. Сутність і принципи виховання.....	11
Тема 1.4. Зміст виховання. Економічне виховання. Наскрізна компетентність економічної грамотності і підприємливості.....	13
Тема 1.5. Форми та методи виховання. Сучасні тренди у програмах виховання.....	16
Тема 1.6. Колектив і особистість.....	17
Тема 1.7. Родинне виховання. Фінансова культура родини.....	19
Модуль 2. Організація освітнього процесу в ЗЗСО	
Тема 2.1. Сутність процесу навчання. Закономірності, принципи і правила навчання.....	20
Тема 2.2. Зміст освіти. Економічна освіта.....	22
Тема 2.3. Інноваційні і інтенсивні освітні технології.....	24
Тема 2.4. Види навчання.....	26
Тема 2.5. Форми і методи навчання. Методичний інструментарій для фахівців з питань економічної освіти.....	27
Тема 2.6. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів, формування позитивного ставлення до навчання.....	29
Тема 2.7. Неперервна освіта. Особистісний і професійний прогрес.....	32
Орієнтовний перелік питань для самопідготовки до підсумкового контролю.....	34

Вступ

Дисципліна «Педагогіка» буде цікавою для здобувачів вищої освіти, які займаються дослідженнями, прагнуть осмислити нові підходи до творення освітнього середовища, організації педагогічного процесу, просвітницької діяльності, самовиховання і формування професійних компетенцій майбутніх фахівців галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність - 051 Економіка.

Зазначимо тут, що професійна діяльність, окрім глибоких спеціальних кваліфікованих знань, навичок, умінь, вимагає системи психологічних і педагогічних знань, а також досвіду високої культури спілкування. Знання педагогіки необхідні для ефективної організації роботи з людьми, творення навчальних просторів, покликаних сприяти формуванню фінансової грамотності і підприємливості.

Метою викладання навчальної дисципліни «Педагогіка» є формування здатності здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти розв'язувати складні спеціалізовані задачі з організації педагогічного процесу, зумовлені закономірностями й особливостями сучасної теорії виховання та навчання, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає інтегрування педагогіки і економічної науки, правових доктрин і принципів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Педагогіка» є: формування у здобувачів вищої освіти загальних і фахових компетентностей¹.

Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

Здатність бути критичним і самокритичним.

Навички міжособистісної взаємодії. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

¹ ОПП Економіка, управління та право. URL : http://smc.hnpu.edu.ua/files/Osvitni_programi/Osvitni_programu_bakalavr/2020_rik/Ekonomika_u_pravlinnya_ta_pravo.pdf (дата звернення: 01.09.2021)

Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудо­вих відносин, кон­сультувати з правових питань, мотивувати персонал організації. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички, створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління, у тому числі для адаптування до нових ситуацій.

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання**:

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Правила педагогічної взаємодії:

- ❖ відвідувати аудиторні заняття, за відсутності з поважних причин попереджувати заздалегідь, надавати викладачеві відповідну довідку;
- ❖ самостійно опрацьовувати матеріал пропущеного заняття;
- ❖ конструктивно підтримувати зворотній зв'язок відповідно до робочої навчальної програми і силабусу навчальної дисципліни;
- ❖ брати активну участь у навчальному процесі; своєчасно й акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- ❖ під час занять користуватися мобільними девайсами виключно за дидактичної потреби; брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, рубіжний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль)
- ❖ дотримуватися наукової етики, академічної доброчесності у спілкуванні і взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу.

Академічна доброчесність забезпечується обов'язком усіх учасників освітнього процесу дотримуватися авторського права, у підготовці й участі в усіх формах навчально-виховної діяльності дотримуватися наукової етики, ділового стилю спілкування.

Поведінка в аудиторії – відповідно до чинних правил і розпоряджень щодо внутрішньої організації освітнього процесу в університеті².

² Положення про організацію освітнього процесу в ХНПУ імені Г.С.Сковороди (у новій редакції). URL: http://hnpu.edu.ua/sites/default/files/files/Normat_dokum/Piojenn/Pro_organisaziyu_osvitnogo_pr_ocesny.pdf (дата звернення: 10.09.2021)

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ ОК ПЕДАГОГІКА (цикл професійної підготовки)

Модуль 1. Стратегії освітнього процесу.

Тема 1.1. Педагогіка як наука в системі підготовки фахівців з питань економічної освіти.

Мета: формувати осмислене уявлення про основні категорії педагогіки, здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, здатність критичного мислення.

План

1. Педагогіка як галузь антропологічних наук.
2. Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, розвиток, формування. Ресурси педагогіки для забезпечення стабільного економічного прогресу держави.
3. Методологічні основи педагогіки.
4. Особистість в сучасному освітньому просторі.
5. Діяльність, спілкування, формування, соціалізація особистості.
6. Зв'язок педагогічної науки, економіки, права.

Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк В.В. (2020) Паритетність як принцип організації освітнього середовища у НУШ, Будапешт <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/issue/view/18.09.2020/349>.
2. Нова українська школа: порадник для вчителя (2017) / Під заг. ред. Бібік Н. М. К. 206 с.
3. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
4. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
5. Федулова Л.. Економічна освіта. Енциклопедія Сучасної України: електронна версія [онлайн] / гол. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін.; НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2009. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=18778

6. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
7. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

Відео контент

Переглянути фільм і дати відповідь на питання: які економічні суперечності і економічні важелі трансформацій в національній освіті Ви можете виокремити з матеріалів фільму «2045 – нова національна ідея»: <https://www.youtube.com/watch?v=8-cf0anU0aE>

Завдання для самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Скласти хмару слів за темою (до 12 понять).
- ❖ Підготувати твір-роздум «Педагогіка партнерства: фентезі чи реальність?»
- ❖ Есе «Мое бачення понять: особистість, діяльність, спілкування, формування, соціалізація.
- ❖ Зв'язок педагогічної науки, економіки і права. Загальна характеристика педагогічної професії». (одна тема за вибором)

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Тема 1.2. Педагогічна майстерність, її складові. Ресурси педагогічного спілкування в професійній діяльності фахівців з питань економічної освіти.

Мета: формувати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації про ресурси педагогічного спілкування з різних джерел, здатність вчитися педагогічної майстерності та оволодівати сучасними знаннями, здатність бути критичним і самокритичним.

План

1. Загальна характеристика педагогічної професії.
2. Поняття педагогічної культури майбутніх фахівців у галузі економіки.
3. Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види.
4. Стиль педагогічного спілкування.
5. Педагогічний такт.
6. Поняття педагогічної техніки.
7. Способи та умови формування педагогічної техніки.

Рекомендовані джерела

1. Бачурська Т., Голобокова О. Технології соціальної згуртованості суб'єктів освітнього процесу : Workshop для педагогів закладів освіти / Т. Бачурська, О. Голобокова // Завуч. – 2021. – № 1-2 (667-668). – С. 44-53.
2. Власенко О. Case-study в управлінні. Особливості використання методу ситуаційного аналізу / О. Власенко // Директор школи. – 2021. – № 3-4 (867-868). – С.38-53
3. Григорович Р. Організаційна культура й соціально-психологічний клімат у педколективі / Р. Григорович // Заступник директора школи. – 2021. – № 3. – С. 32-39.
4. Григорович Р. Підвищуємо організаційну культуру в педагогічному колективі: семінар-практикум / Р. Григорович // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2021. – № 5. – С.23-30.
5. Лозінська О. Основи педагогічної майстерності. Методичні поради / О. Лозінська // Методист. – 2016. – № 1. – С. 17-20.
6. Лящук Н. Крок до майстерності. Методичні рекомендації щодо організації роботи з молодими педагогами / Н. Лящук // Позашкілля. – 2017. – № 8. – С. 4-12.
7. Ворожбіт-Горбатюк В.В., Борисенко Н.О. Конструктивне освітнє середовище у контексті сучасних новацій у вищих навчальних закладах / *Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання» - Харків, 2017. – Вип. 43. – 5-15*
http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=znpkhnpu_ttmniv_2017_43_3

8. Ворожбіт-Горбатюк В.В., Борисенко Н.О. Формування педагогічного оптимізму студентів ресурсами матеріалів творчої спадщини Григорія Сковороди. Новий Колегіум. 2019. № 4 (98). С. 39-43.

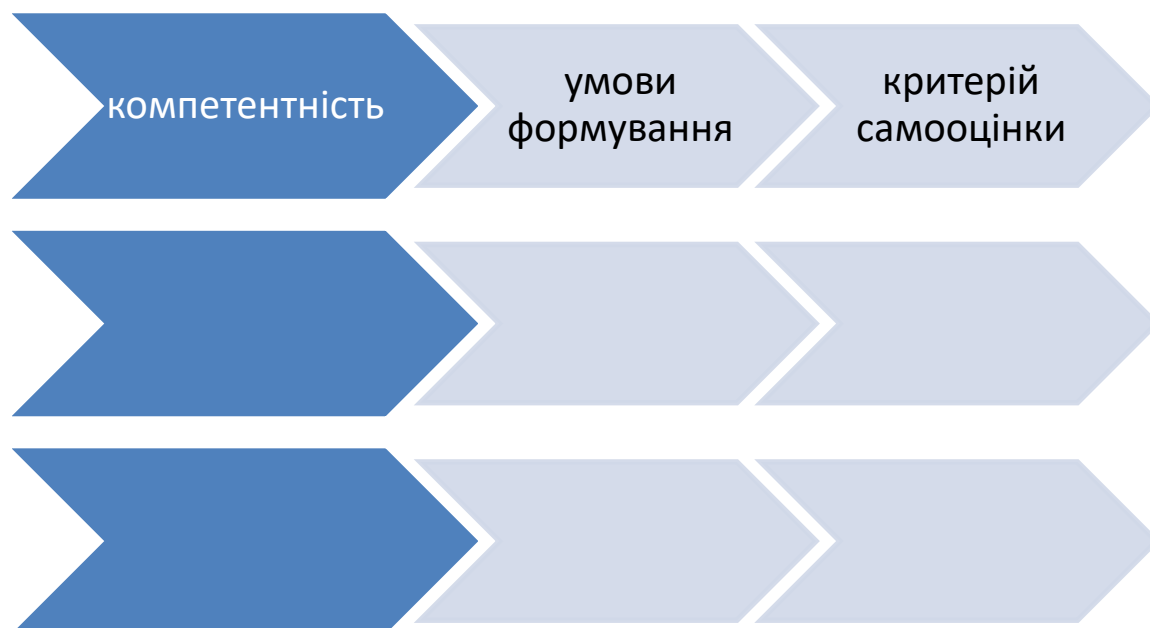
<http://newcollegium.nure.ua/article/view/197787>

Завдання для самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Підібрати матеріали для флеш-практикуму 15 хв з педагогічної техніки https://proftekhosvita.org.ua/static/files/praktikum_master.pdf. Провести одну вправу і опрацювати її в групі в студентській аудиторії.
- ❖ Користуючись матеріалами URL : <https://nus.org.ua/news/sertyfikatsiya-vchyteliv-vyznachenoyak-stvoryuvaty-e-portfolio/>, розробити три слайди свого професійного е-портфоліо. Слайд 1 – дані про себе.слайд 2 – мої сильні сторони. Слайд 3 – мої професійні орієнтири.
- ❖ Підготувати три слайди «Шляхи вдосконалення мовлення майбутніх фахівців з питань економічної освіти».
- ❖ Користуючись матеріалами Класифікатора професій ДК 003:2010, дати план-характеристику професії та професійної майстерності: (одна за вільним вибором) Керівник малого підприємства без апарату управління в промисловості, Менеджер (управитель) із зв'язків з громадськістю; Менеджер (управитель) з питань комерційної діяльності та управління, Менеджер (управитель) з персоналу, Менеджер (управитель) з організації консультативних послуг, Менеджер (управитель) у соціальній сфері, Науковий співробітник-консультант (правознавство), Інспектор праці (правовий); Науковий співробітник-консультант (економіка), Економіст; Економіст з бухгалтерського обліку та аналізу господарської діяльності; Економіст з договірних та претензійних робіт; Економіст з планування; Економіст з фінансової роботи; Економіст із ціноутворення; Консультант з економічних питань; Консультант з ефективності підприємництва, Лаборант (освіта); Педагог професійного навчання; Викладач-стажист, Агент із зайнятості й трудових контрактів, Помічник керівника підприємства (установи, організації), Помічник керівника виробничого та інших основних підрозділів, Помічник керівника малого підприємства без апарату управління, Помічник юриста, Тренер-методист (бізнес-тренер, інструктор бізнес-навчання, коуч, фасилітатор, модератор в навчально-тренувальних центрах, відділах навчання і розвитку персоналу, освітніх підрозділах підприємств),

Офісний службовець (бухгалтерія); Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних, Методист з економічної освіти.

План-характеристика за схемою:



Очікувані результати

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Тема 1.3. Сутність і принципи виховання.

Мета: формувати здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі сутності і принципів виховання сучасної молоді, розвивати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

План

1. Поняття процесу виховання.
2. Нормативне забезпечення виховання в ЗЗСО.
3. Підходи і принципи виховання (виховання на загальнолюдських цінностях та патріотизму; партнерство у вихованні; виховання

через діяльність; виховання у гуманному середовищі, екопростір закладу освіти).

Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк, В.В. (2020) Паритетність як принцип організації освітнього середовища у НУШ URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/issue/view/18.09.2020/349>.
2. Новий освітній простір . Інформаційний посібник. (2019) URL : <http://www.dfrr.minregion.gov.ua>
3. Нова українська школа: поради для вчителя (2017) / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.. 206 с.
4. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа) (2017). URL : <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcLXZwZVIJaFBCS3c>
5. Моделювання й інтеграція сервісів хмарно орієнтованого навчального середовища (2015) / за заг. ред. С. Г. Литвиної / монографія. К. : ЦП «Компринт». 163 с.
6. Організація освітнього середовища НУШ : URL : <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dla-vciteliv-nus-organizacia-osvitnogo-seredovisa-102030.html>
7. Освіторія URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:MON-EDERA-OSVITORIA+ST101+st101/about>
8. Українська школа URL <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
9. Навчальні матеріали на тиждень сім'ї URL <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/08/Navchalni-materialy-na-1-tyzhden-zmist-Sajt-1.pdf>

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Переглянути один із запропонованих фільмів, дати відповідь на питання: які методи, засоби, форми використати у вихованні дитини, щоб ростити її у любові та повазі до особистості?
- ❖ **Відео контент**
 - «Хористи» (2004), режисер Крістоф Барратьє,
 - «Спілка мертвих поетів» (1989), режисер: Пітер Вір
 - «Леді-Птаха» (2017), режисер: Грета Гервіг
 - «Королівство повного місяця» (2012), режисер: Вес Андерсон
 - «Бум» (1980), режисер: Клод Піното
- ❖ Підготувати презентацію на 4-7 слайдів на тему «Структурні компоненти процесу виховання: мета, завдання, зміст, форми, методи».

- ❖ Скласти план-схему відповіді: діагностика особистої вихованості індивіда.
- ❖ Підготувати 3-5 прислів'їв, приказок, сталих висловів про традиції народного виховання.

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Тема 1.4. Зміст виховання. Економічне виховання. Наскрізна компетентність економічної грамотності і підприємливості.

Мета: формувати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій під час розроблення змістовно-методичного забезпечення освітнього процесу в ЗЗСО, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, здатність бути критичним і самокритичним.

План

1. Структурні компоненти процесу виховання: мета, завдання, зміст, форми, методи, діагностика особистої вихованості індивіда.
2. Антидискримінаційний підхід до визначення змісту виховання. Характеристика напрямів виховання (моральне, громадянське, правове, трудове, економічне, екологічне, естетичне, фізичне, формування наукового світогляду).

Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т., Зозуля Н. Науковий гурток в реалізації ідеї навчання через дослідження здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти (з досвіду ХНПУ імені Г.С.Сковороди). Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С.Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання» - Харків, 2021. – Вип. 50. С.19-29. <https://doi.org/10.34142/23128046.2021.50.02>
2. Державний стандарт базової середньої освіти: Дорожня карта впровадження 2020-2021. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2020/7%20prezi%20karandiy.pdf>

3. План впровадження реформи загальної середньої освіти «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА» на період до 2029 року. URL : https://osvita-omr.gov.ua/wp-content/uploads/2019/10/2plan2029_nush.pdf
4. Пронікова І.В. Базові поняття економічної освіти школярів в Україні (кінець ХХ – початок ХХІ століття) [Електронний ресурс] / І.В. Пронікова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 151(1). – С. 218-221. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151\(1\)__50](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_151(1)__50).
5. Фінансова грамотність: навч. посібник для вчителя / за ред. Т.С. Смовженко. Вид 2-ге, випр. і доп. К., 2013. – 435 с.

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Підготувати розгорнутий глосарій (до 7 понять і термінів) з питань формування економічної грамотності і підприємливості.
- ❖ Підготувати план-схему заходу з проблем економічного виховання підлітків. У структурі відобразити складники: тема, мета, очікувані результати. Перебіг заняття містить: вступ (повідомлення теми, мети, мотиваційні заходи), основну частину (описати коротко форму, для якої вікової категорії, де які матеріали доцільно підібрати), підсумок (рекомендації вчителю як організувати підсумок, рефлексію і формувальне оцінювання). Звітність – формат стендової доповіді чи презентації онлайн заходу.
- ❖ Переглянути один з фільмів і дати відповідь на питання: визначити причини фінансової пастки. Фільмографія: «Внутрішня справа» (англ. Inside Job), 2010. Режисер: Чарльз Фергюсон; «Межа ризику» (англ. Margin Call), 2011. Режисер: Джей Сі Чандор; «Крах неприйнятний: рятуючи Уолл-стріт» (англ. Too Big to Fail), 2011. Режисер: Кертис Хенсон; «Дефект» (англ. Flaw), 2011. Режисер: Девід Сінгтон; «Гра на пониження» (англ. The Big Short), 2015. Режисер: Адам Мак-Кей
- ❖ Ознайомитися з главою однієї з книг, дати відповідь на питання: як ключові ідеї, презентовані авторами книг можна презентувати в програмі економічного виховання сучасних підлітків?

Книги про економіку

«Сучасна теорія грошей», Рендал Рей

Ключові ідеї: податкові зобов'язання, загальне визнання національної валюти і впевненість населення у домашньому монетарному інструменті визначають вартість фіатних грошей. Таким чином, ММТ показує, що будь-яка суверенна держава, яка сама здійснює емісію фіатних грошей, має на руках дуже сильний інструмент впливу на інфляцію та безробіття. Рівень оподаткування по відношенню до державних витрат (дефіцит

бюджету або профіцит) є тим самим ефективним інструментом.

У період економічної кризи держава повинна брати на себе роль «роботодавця в останній інстанції» для досягнення мети по максимальній трудовій зайнятості в країні. Це дозволяє запуснути життєво важливі цикли в економіці. Використовується прообраз «кредитора останньої інстанції», який застосовується центральними банками в період фінансових криз.

«Стабілізація нестійкої економіки», Хайман Мінскі

Мінскі є батьком «призми грошових потоків» для аналізу економіки і її суб'єктів (в тому числі банківської системи, домашніх господарств і навіть суверенних держав). Призма грошових потоків ілюструє саму базову складову будь-якої економічної одиниці, де вихідні грошові потоки не повинні перевищувати ті, що входять, тим самим встановлюючи просте правило виживання.

«Між заборгованістю і дияволом», Лорд Адаір Тернер

У своїй книзі Лорд Тернер описав проблематику сучасних фінансових систем – в якій принцип «взяти депозит, видати кредит» вже не формував комплектний опис функціоналу фінансової системи. Тернер зробив важливий висновок (який також робить і професор Рей), що сучасні реалії наділили фінансові системи новою ключовою функцією «створення нових грошей» – а саме, новим фінансовим інструментом у вигляді кредитного ресурсу. Автор з жалем відзначає, що новий фінансовий інструмент не може прислужитися у перерозподілі капіталу до нових виробничих інвестицій, а підштовхує до спекулятивного зростання існуючих активи, як, наприклад, нерухомість.

Лорд Тернер розбив роль кредитного ресурсу в економіці на три ключові функції: фінансування нових капітальних інвестицій у виробництво, нерухомість та людський капітал; фінансування зростання споживання, що дозволяє змістити у часі динаміку та структуру самого споживання; фінансування покупок існуючих активів як нерухомість або виробнича одиниця (реальний бізнес) за допомогою «кредитного плеча».

В реаліях максимізація «капітальних активів» є головною метою всіх суб'єктів економіки, які перебувають у постійній гонитві за позитивними грошовими потоками. Прибуток рухає всім.

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Тема 1.5. Форми та методи виховання. Сучасні тренди у програмах виховання.

Мета: формувати навички міжособистісної взаємодії під час виконання завдань з теми, цінування та повага різноманітності та мультикультурності, вдосконалювати здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

План

1. Методи виховання. Оптимальний вибір методів.
2. Загальна характеристика урочних, позаурочних, позашкільних форм організації виховання.
3. Специфіка масових, групових та індивідуальних форм організації виховання
4. Самовиховання: сучасне бачення, можливості, ресурси.

Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк, В.В. (2020) Паритетність як принцип організації освітнього середовища у НУШ URL : <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/logos/issue/view/18.09.2020/349>.
2. Новий освітній простір . Інформаційний посібник. (2019) URL : <http://www.dfrf.minregion.gov.ua>
3. Нова українська школа: поради для вчителя (2017) / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.. 206 с.
4. Вчимося жити разом. Посібник для вчителя з розвитку соціальних навичок у курсі «Основи здоров'я» (основна і старша школа) (2017). URL : <https://drive.google.com/drive/folders/0Bzt9FAqrO9WcLXZwZVlJaFBCS3c>
5. Моделювання й інтеграція сервісів хмарно орієнтованого навчального середовища (2015) / за заг. ред. С. Г. Литвиної / монографія. К. : ЦП «Компринт». 163 с.

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

❖ Ситуативна вправа. Проаналізуйте сторінку старшого підлітка (із середовища дружнього кола Вашого чи родини) в одній чи декількох соціальних мережах. Поміркуйте і визначте прогнози за такими напрямками: технології, що визначають цінності життя підлітка; характерні ознаки культурного та інформаційного контенту, яким цікавиться підліток; продукти і сервіси, що

визначають піраміду потреб підлітка; свідчення, що підтверджують приклад рефлексії – розуміння підлітком потреб іншого. Підтвердження фактів рефлексії: коментарі і дописи морального спрямування, реагування на події в місті.

❖ Заповнити опитувальник, користуючись схемою для самооцінки майбутніх педагогів щодо організації освітнього середовища, розробленою Міжнародною асоціацією «Крок за кроком» (URL : www.issa.nl) в рамках обґрунтування принципів якості діяльності вчителя початкових класів (Нова українська школа. Порадник для вчителя. Р.4. Створення освітнього середовища. URL : https://base.kristti.com.ua/wp-content/uploads/2017/10/rozd_4_Seredovishe.pdf).

Звернути увагу на важливий аспект у творенні освітнього середовища НУШ: педагоги сприяють створенню взаємної поваги в класі; організовують навчальне середовище таким чином, щоб діти не боялися висловлювати власні думки, культивували гуманістичні цінності, співпрацювали з іншими дітьми, а також самостійно.

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Тема 1.6. Колектив і особистість.

Мета: формувати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, через осмислення ключових категорій теми формувати навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та мультикультурності, здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

План

Учитель, його роль і створенні і розвитку учнівського колективу.

Поняття про виховний колектив, його ознаки, функції. Види і структура виховного колективу. Динаміка розвитку колективу, його етапи.

Територіальні громади, дитячі та юнацькі громадські організації, неформальні об'єднання дітей, підлітків та юнацтва як суб'єкти виховання.

Рекомендовані джерела

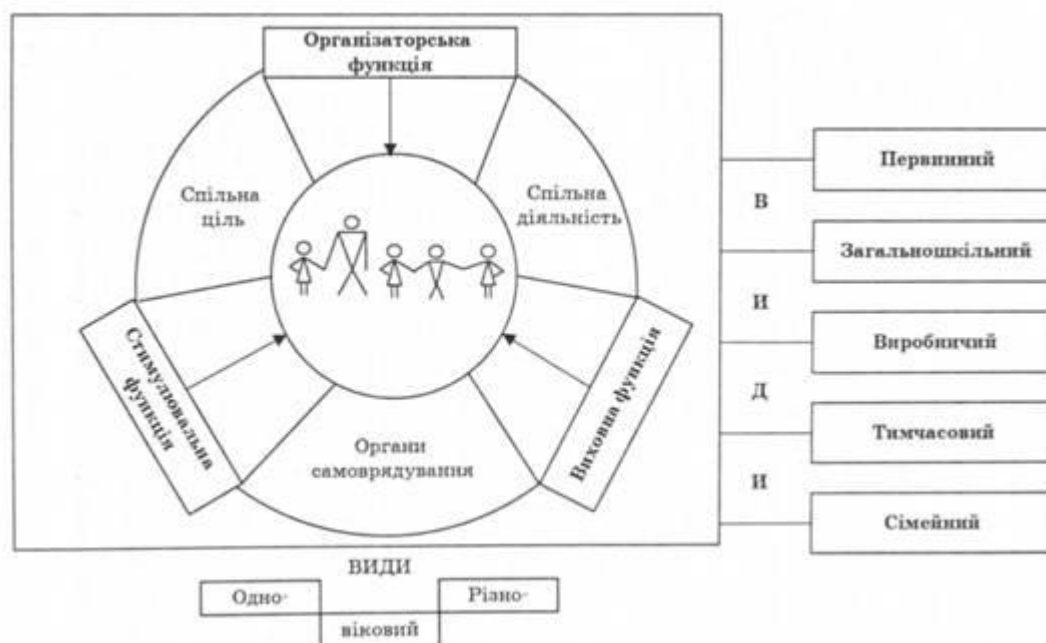
1. Вовнянко Т. Крок до педагогічної майстерності. Заняття з елементами тренінгу / Т. Вовнянко // Психолог. – 2017. – № 13–14. – С. 7-12.
2. Гамага Т. П. Оцінка педагогічної майстерності вчителя очима учнів / Т. П. Гамага // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2017. – № 9. – С. 18-19.
3. Організація освітнього середовища НУШ : URL : <https://vseosvita.ua/library/prezentacia-dla-vciteliv-nus-organizacia-osvitnogo-seredovisa-102030.html>
4. Провайдинг цифрового освітнього середовища. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укладачі: Доценко С., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т., Лебедева В. – Харків, 2021. – 36 с.
5. Методичні рекомендації для батьків і педагогів щодо використання сценаріїв сучасних сервісів і цифрових застосунків в організації художньо-продуктивної діяльності дітей / Укладачі: Штефан М., Ворожбіт-Горбатюк В., Доценко С. Х., 2021. – 28 с.

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Скласти тезисний конспект Д. і Дж. Елліум «Виховання доньки», «Виховання сина» (3000 знаків). <http://psychologdcpp.in.ua/wp-content/uploads/2019/10/biblioteka/file5.pdf> (до 7 тезисних виписок).
- ❖ Наповнити інформаційно-дорадчими матеріалами зміст малюнка 1.

Малюнок 1

Особистість в колективі (різних формах)



❖

Відео контент «Таємниці життя Антона Макаренка». Виокремити і обґрунтувати з позицій педагогіки партнерства бачення А. Макаренком умов виховання почуття захищеності особистості в колективі.

Очікувані результати

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Тема 1.7. Родинне виховання. Фінансова культура родини.

Мета: формувати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, розвивати навички міжособистісної взаємодії. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

План

1. Особливості змісту родинного виховання. Цінності сімейного життя. Етапи розвитку сім'ї.
2. Кризи сім'ї, їх вплив на дітей. Стилi батьківсько-дитячих відносин. Вибір методів виховання в сім'ї. Проблеми сучасних сімей.
3. Педагогічні умови успішності родинного виховання.
4. Економічне виховання в родині: основні акценти в цілях, змісті, методах.

Рекомендовані джерела

1. Vorozhbit-Horbatyuk V., Volkova Y., Stefan M. (2021). Conscious Parenting in Ukraine and Finland. SOCIETY. INTEGRATION. EDUCATION Proceedings of the International Scientific Conference. Volume II, May 28th – 29 th , 2021. 805-816.
<https://doi.org/10.17770/sie2021vol2.6332>
2. Піроженко Т.О., Хартман О.Ю. Виховуємо дитину, зростаємо як батьки: Навч.-метод.пос. Тернопіль, 2014. 168 с
3. Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. К, Рад. Школа., 1979. 414с.

4. Сухомлинський В.О. Мікроклімат вашого дому. Т. 5. С. 436-440
5. Ціннісні орієнтації дитини у дорослому світі: Навч.-мет. пос. К. 2016, 248 с.

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Завдання імітаційної гри. Розгляд конфліктів у родині (правовий, економічний і психолого-педагогічний аспекти)
<https://nus.org.ua/articles/konflikty-v-sim-yi-yak-yih-efektyvno-vyrishuvaty-j-minimizuvaty-vplyv-na-dytynu/>
- ❖ Розробити чек-лист родинного свята чи родинної традиції з опорою на рекомендації
https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_fingramotnist%D1%96%20NBU_pr.pdf?v=4
- ❖ Керуючись прикладом з <https://life.pravda.com.ua/society/2019/11/6/238783/>, укласти дві поради щодо виховання фінансової грамотності з досвіду Вашої родини.
- ❖ Проаналізувати один з фільмів з огляду на питання: як презентовано поради щодо формування фінансової грамотності героїв фільму?

Відео контент

- Форест Гамп, 1994;
- Вовк з Уолл-стріт, 2014;
- У гонитві за щастям, 2006;
- Ерін Брокович, 2000; Джой, 2015.

Очікувані результати

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Модуль 2. Організація освітнього процесу в ЗЗСО.

Тема 2.1. Сутність процесу навчання. Закономірності, принципи і правила навчання.

Мета: Сприяти осмисленому розумінню змісту теми, формувати здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати

досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, здатність бути критичним і самокритичним, здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

План


1. Мета і завдання, актуальні проблеми дидактики.
2. Сутність процесу навчання.
3. Характеристика принципів навчання.
4. Особливості розвитку пізнавальних процесів дітей у навчальному процесі (різні вікові категорії).
5. Формування мотивації до навчання.
6. Економічні важелі реформування загальної середньої освіти: особливості та спрямованість.
7. Характеристика нормативно-правової бази, що регламентує діяльність закладів загальної середньої освіти

Рекомендовані джерела

1. Бібік, Н. М. (ред.). (2017). Нова українська школа: порадник для вчителя. Київ. 206 с.
2. Boiarska-Khomenko, A., Shtefan, L., Kyryliwa, V.; Kuznetsova, O., Yushko O. (2020). Distant Programme of Developing Educational Competences. ASIA-PACIFIC EDUCATION RESEARCHER. Volume: 29 Issue: 4pp. 331-341 DOI: 10.1007/s40299-019-00487-9 <https://link.springer.com/article/10.1007/s40299-019-00487-9>
3. Ворожбіт-Горбатюк В., Доценко С. Боярська-Хоменко А. Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти. опублікована у журналі «Академічні студії. Серія «Педагогіка» № 3, ч.2/2021. С.133-140.
4. Ворожбіт-Горбатюк В. Когнітивний компонент інноваційної педагогічної діяльності вчителя. Молодь і ринок №9/195. 2021. С.6-11. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.243883>

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Розкрийте сутність основних закономірностей навчання і доведіть необхідність їх врахування у процесі навчання.
- ❖ У чому полягає сутність основних принципів навчання? Доведіть необхідність їх дотримання під час організації процесу навчання. Продумайте систему правил навчання до кожного принципу навчання, які сприяли б ефективній його реалізації. Заповніть у схемі шляхи реалізації трьох принципів навчання.



науковості	• _____ • _____
наочності	• _____ • _____
трудності і доступності	• _____ • _____

- ❖ Проведіть у навчальному закладі спостереження за одним із занять і доведіть, реалізацію яких принципів навчання вам довелося помітити.
- ❖ Практичне завдання: за матеріалами статті <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2898> скласти інтелект-карту.
- ❖ Укласти бібліографію за поточний календарний рік для вчителя: характеристика нормативно-правової бази, що регламентує діяльність закладів загальної середньої освіти.

Очікувані результати

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Тема 2.2. Зміст освіти. Економічна освіта.

Мета: на підставі свідомого володіння матеріалом з теми формувати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

План

1. Державний стандарт базової та профільної середньої освіти.
2. Ключові компетентності та наскрізні вміння учнів.
3. Вимоги до результатів навчання здобувачів освіти.
4. Базовий навчальний план, типова освітня програма, типовий навчальний план, модельні навчальні програми.
5. Формування міжпредметних компетентностей.
6. Організація інтегрованого навчання

Рекомендовані джерела

1. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
2. Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. Київ : Педагогічна думка, 2016. 448 с.

Завдання самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Ознайомлення з Стандартом, типовими освітніми програмами, кваліфікаційними вимогами до методистів з питань економічної освіти. Виписки довільної форми.
- ❖ Проаналізувати типові навчальні програми для 5-9 класів, виділити у змісті частини, які підтверджують наскрізний характер завдання, укласти за принципом Токен і NFT дані про те, як формувати економічну грамотність і підприємливість. Створити відповідну інфографіку для конкретної вікової категорії дітей 5-6 класи, 7-9 класи, 10-11 класи.
- ❖ Підготувати анотацію про один із запропонованих фільмів з огляду на те, як у стрічці презентовано компетентність фінансової грамотності і підприємливості для молоді?

Відео контент

- «Джобс»,
- «Дякую вам за паління»,
- «Бойлерна»,
- «Корпорація»,
- «Людина, яка змінила все»,
- «Пірати Кремнієвої долини»,
- «Атлант розправив плечі»,
- «Соціальна мережа»,
- «Далласький клуб покупців»,
- «Межа ризику».

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Тема 2.3. Інноваційні і інтенсивні освітні технології.

Мета: на підставі свідомого володіння матеріалом з теми формувати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Формувати фахову компетентність проводити педагогічний аналіз педагогічних інновацій, критично осмислювати і творчо використовувати набуті знання у новій професійній ситуації.

Заняття може бути проведене у формі круглого столу.

Круглий стіл³ (зустріч за круглим столом) – нарада (конференція, бесіда, зустріч), учасники якого розміщуються навкруги спеціально підготовленого круглого столу. Таке розташування підкреслює рівність прав кожного представника або кожної делегації, яка бере участь в цьому заході. В більш ширшому розумінні круглим столом називають зустріч рівноправних сторін з метою визначення стратегії діяльності та співпраці в певному напрямку або сфері.

Підготовка передбачає кроки

1. Попереднє планування: вибір і розподіл тем для спіч-виступів, визначення організаторів, формування оргкомітету; визначення категорії слухачів; розсилка запрошень; підготовка роздаткового матеріалу; оформлення приміщення (оснащення технічними засобами, оргтехнікою, наочністю).

1. Формування програми семінару: дата, час, місце проведення; план (розклад похвилинно). Реєстрація учасників семінару.

1. Проект рішення круглого столу.

2. Звернення учасників до органів державної влади та місцевого самоврядування.

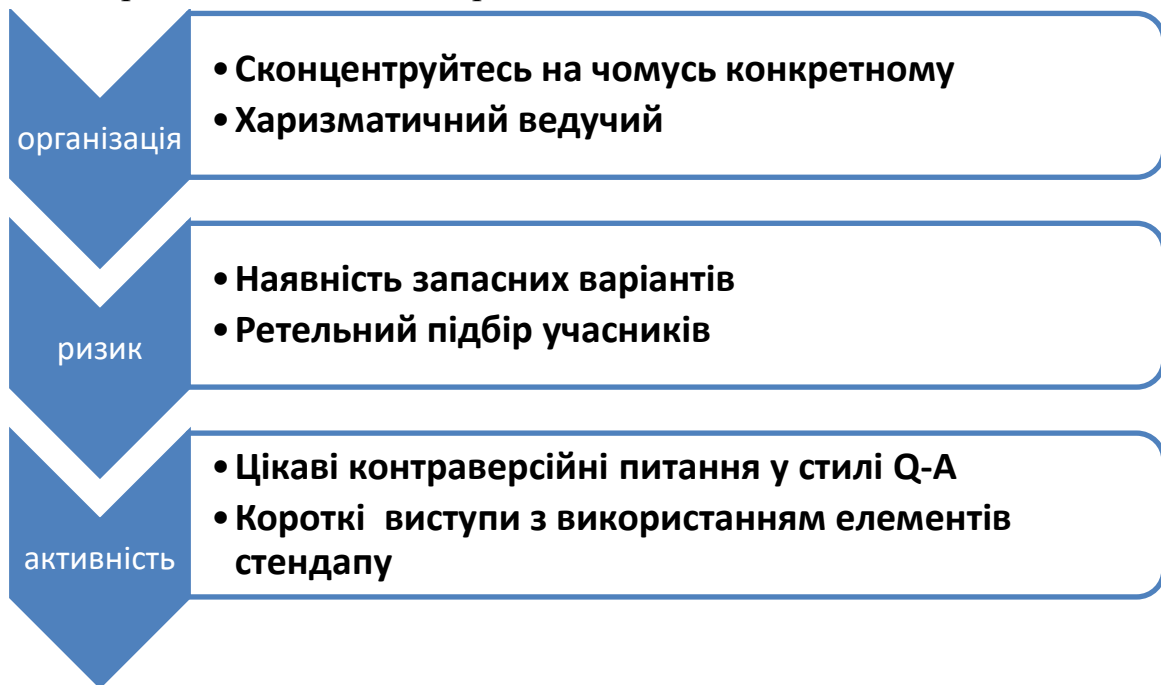
3. Кошторис при наявності витрат.

4. Підготовка робочого плану проведення конференції:

Перелік орієнтовних тем для підготовки спіч-виступів під час проведення круглого столу.

³ Круглий стіл (2021). URL : (<https://www.perspektyva.in.ua/yak-organizuvaty-kruglyj-stil-ta-naukovo-praktychnu-konferentsiyu-osnovni-kroky-ta-obovyazkovi-aspekty/>)

1. Аналіз конкретних ситуацій. Динамічне навчання.
2. Рольові інтелектуальні змагання. Дискусія навчальна.
3. Імітаційні ігри та ігрові технології.
4. Навчання через дослідження. Метод проєктів (проблем).
5. Модерація. Навчання у співробітництві.
6. Тренінг. Флеш. Майстер-клас.



Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк В., Доценко С. Боярська-Хоменко А. Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти. опублікована у журналі «Академічні студії». Серія «Педагогіка» № 3, ч.2/2021. С.13
2. Ворожбіт-Горбатюк В. Когнітивний компонент інноваційної педагогічної діяльності вчителя. Молодь і ринок №9/195. 2021. С.6-11. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.243883>
3. Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. – К. : НТУ, 2017. – 172 с.
4. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. Київ: Академвидав, 2015. Видання третє. 351с .

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Тема 2.4. Види навчання.

Мета: Сприяти осмисленому розумінню теми, формувати глибинні аспекти предметної області, створювати умови для формування фахових компетентностей, розвивати здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

План

1. Пояснювальне навчання.
2. Проблемне навчання.
3. Програмоване навчання.
4. Модульно-рейтингова система навчання.
5. Комп'ютерне, дистанційне навчання.
6. Змішане навчання: сутність, моделі, особливості. Особистісно-орієнтоване навчання.
7. Корпоративне навчання.
8. Відкриті семінари.

Рекомендовані джерела

1. D'Angelo G. From Didactics to E-Didactics -Paradigms, Models and Techniques for e-Learning. -Naples: LIGUORI EDITORE, 2007., 404 p.
2. Jahnke I., Bergström P. Digital Didactical Designs as research framework: iPad integration in Nordic schools // Computers & Education. 2017. № 113. pp. 1-15.
3. Ruthven K. The didactical tetrahedron as a heuristic for analysing the incorporation of digital technologies into classroom practice in support of investigative approaches to teaching mathematics // ZDM — The International Journal of Mathematics Education. 2012. № 44 (5). pp. 627—640.
4. Онлайн-безпека учасників освітнього процесу в умовах дистанційного і змішаного навчання : навч.-метод. посіб. / Світлана Доценко, Вікторія Ворожбіт-Горбатюк, Тетяна Собченко. — Харків : Вид-во «Ранок», 2021.
5. Ворожбіт-Горбатюк В. Компетентність педагогічного партнерства як базис якості вищої педагогічної освіти. Молодь і ринок №11, 2021. С. 6-10. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.243883>
6. Ворожбіт-Горбатюк В. Ефективне навчання – педагогічні інновації і традиції Теорія та методика навчання та виховання. №51. 2021. С.57-66.

Поради до самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Підготувати розширений глосарій за планом. Укласти актуальну бібліографію, послуговуючись ресурсами репозитарію ХНПУ імені Г.С. Сковороди <http://dspace.hnpu.edu.ua/home.jsp?locale=uk>
- ❖ Підготувати анотацію про один із запропонованих фільмів з огляду на те, як у стрічці презентовано роль виду навчання на якість освіти і якість життя людини?

Відео контент

Прийнято (2006)

Стажування (2013)

Соціальна мережа (2003)

Великі дискусії (2007)

Університет монстрів (2013)

Усмішка Мона Лізи (2003)

Очікувані результати

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Тема 2.5. Форми і методи навчання. Методичний інструментарій для фахівців з питань економічної освіти.

Мета: формувати здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, розвивати навички міжособистісної взаємодії. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності, здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

План

1. Характеристика сучасного уроку: мета, завдання, тип, структура.
2. Новітні підходи до типів і структури уроків. Традиційні, нетрадиційні, нестандартні уроки.
3. Уроки інтегративного характеру.
4. Дизайн уроку в умовах змішаного навчання.
5. Характеристика окремих методів навчання.
6. Розвиток організаційних форм навчання в історії педагогіки.

7. Способи організації навчальної діяльності: колективна, групова, індивідуальна, парна робота.
8. Практикуми та семінари.
9. Експерсія.



Рекомендовані джерела

1. Ворожбіт-Горбатюк В., Доценко С. Боярська-Хоменко А. Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти. опублікована у журналі «Академічні студії. Серія «Педагогіка» № 3, ч.2/2021. С.133-140.
2. Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т., Зозуля Н. Науковий гурток в реалізації ідеї навчання через дослідження здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти (з досвіду ХНПУ імені Г.С.Сковороди). Збірник наукових праць ХНПУ імені Г.С. Сковороди «Теорія та методика навчання та виховання» - Харків, 2021. – Вип. 50. С.19-29. <https://doi.org/10.34142/23128046.2021.50.02>
3. Ворожбіт-Горбатюк В.В. HANDBOOK в реалізації діяльнісного підходу в сучасній українській школі. / Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи. Збірник матеріалів II-ї П65 Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Ніжин, 21 жовтня 2021 року. Укладачі: Т.В.Гордієнко, Н.М.Демченко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2021. 198 с.т С.23-24.
4. Ворожбіт-Горбатюк, В. В., Боярська-Хоменко, А. В., & Доценко, С. О. (2021). Предметно-методична компетентність вчителя через призму менторингу в закладі освіти. Академічні студії. Серія «Педагогіка», 2(3), 133-139. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2021.3.2.21>
5. Методичні рекомендації до семінарських занять з модуля «Педагогіка НУШ» навчальної дисципліни «Інформаційно-педагогічні студії» / Укладачі: Борисенко Н., Боярська-Хоменко А., Васильєва С., Ворожбіт-

- Горбатюк В., Зеленська Л., Золотухіна С., Калашнікова Л., Лазарева О., Разуменко Т., Твердохліб Т., Собченко Т. Харків, 2021. 24 с.
6. Провайдинг цифрового освітнього середовища. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти / Укладачі: Доценко С., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т., Лебедева В. – Харків, 2021. – 36 с.
 7. Хижняк І.А., Ворожбіт-Горбатюк В.В. Міжуніверситетські комунікаційні заходи як спосіб формування регіонального дослідницького середовища. Наукове електронне видання: «Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти» Слов'янськ, 2021. – С. 5-18.
<http://profped.ddpu.edu.ua/article/view/236444/234962>
 8. Капранова М. Н. Як підготувати сучасний урок. Педагогічна майстерня. № 12-2013. С. 16-20.
 9. 4. Ознаки сучасного уроку. Його структура. <https://naurok.com.ua/oznaki-suchasnogo-uroku-yogo-struktura-5638.html>
 - 10.5. Пометун О. І. та ін. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук.- метод. посібн./ О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. За ред. О. І. Пометун. К.: Видавництво А.С.К., 2004. - 192 с.

Поради до самопідготовки і самостійної творчої роботи

Скласти план-конспект інтегрованого уроку 5-9 класи (за вибором).

Виконати самоаналіз, орієнтуючись на поради:
<https://vseosvita.ua/library/samoanaliz-uroku-vcitelem-priklad-171926.html>

Очікувані результати

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Тема 2.6. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів, формування позитивного ставлення до навчання.

Мета: розвивати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

План

1. Поняття про контроль, його основні функції.
2. Завдання контролю. Вимоги до контролю.

3. Види контролю.
4. Методи і форми контролю.
5. Основні аспекти оцінювання навчальних досягнень учнів. Формувальне оцінювання.
6. Формувальне і динамічне оцінювання.
7. Свідоцтво досягнень.

Рекомендовані джерела

1. Закон України «Про освіту» (статті 12, 32, 33). URL : www.golos.com.ua/article/294010
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту» (статті 10, 11, 14, 17, 35). URL : osvita.ua/legislation/law/2232
3. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти // Інф. зб. та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2011. № 4 – 5 – 6. С. 84 – 93.
4. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої школи. URL : mon.gov.ua/новини %202016/12/05/Konсерziya.pdf
5. Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти // Інф. зб. та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2013. № 22 – 23 – 24. С. 3 – 82
6. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Методичні рекомендації для викладачів груп забезпечення освітньо-професійних програм, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка / Укладачі: Боярська-Хоменко А., Ворожбіт-Горбатюк В., Собченко Т. Харків, 2021. 32 с.

Поради до самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Ознайомитися з Абетка директора, К., 2021. Укласти Пам'ятку для самооцінювання (для учнів, для батьків, для вчителя – за вибором).
- ❖ Підготувати чек-лист за напрямом «Попередження і подолання неуспішності».
- ❖ Аналіз життєвих ситуацій створення успіху в навчанні.

Відео контент

Драгонзакура (2005)

Іспит (2006)

- ❖ Розробити фрагмент урок контролю, використавши один із варіантів⁴:

⁴ Тема 5. Система контролю й оцінювання результатів навчання учнів. URL : <https://psy.knlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/%D0%A2%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%A1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%BE%D0%BB%D1%8E-%D0%B9-%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%BD%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F->

а) рецензування відповідей, яке оцінюється як і відповідь учня на питання. Для рецензування можна запропонувати такий план: – Чи все суттєве висвітлено? – Чи зумів учень додати щось до підручника? Що саме? – Наскільки послідовно і логічно викладений матеріал? – Характер аргументації. – Чи правильно зроблені висновки? – Мовлення учня.

б) складання учнями класу плану відповіді однокласника, тез, коротких нотаток, за які вчитель може вибірково поставити оцінки (тут важливо враховувати зміст матеріалу, характер питання і рівень знань учня);

в) використання проблемних запитань і завдань для перевірки, що підвищує інтерес школярів до самого процесу перевірки, розвиває самостійність, активність, творче мислення учнів;

г) використання засобів наочності (коментар фрагмента відеофільму, аналіз відповіді, що представлена у вигляді презентації);

д) організація взаємоперевірки.

Взаємоконтроль сприяє тому, що вимоги учителя до знань стають вимогами самих учнів. Це розвиває критичність думки, підвищує інтерес до перевірки, розвиває певні уміння (аналізувати відповідь, оцінювати її, уміти формулювати питання тощо). Методи взаємоперевірки можуть бути різними: – Учитель викликає учня. Учні ставлять раніше підготовлені питання, слухають відповідь і висловлюють думку про якість відповіді, доповнюють і виправляють помилки тощо. – Учитель викликає двох учнів, які по черзі ставлять один одному питання із запропонованої учителем теми. Потім рецензують відповіді один одного, доповнюють, виправляють. – Клас ділять на дві групи. Учень однієї групи ставить питання і називає учня другої групи, який повинен відповідати. Право ставити питання іншій групі переходить після правильної відповіді. За такої організації контролю велике навантаження припадає і на учнів, які гірше встигають, але це водночас підвищує їхню відповідальність за свої знання перед колективом класу.

Очікувані результати

Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Тема 2.7. Неперервна освіта. Особистісний і професійний прогрес

Мета: здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями, через осмислення ключових категорій теми формувати навички міжособистісної взаємодії, здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

План

1. Сутність поняття і особливості неперервної освіти для різних вікових груп.
2. Вища освіта: провідні тенденції галузь знань 05 Соціальні, поведінкові науки.
3. Освіта дорослих: напрями, форми, види.
4. Стандартизація та диференціація в освіті (сутність, види та принципи).
5. Неформальна та інформальна освіта: види, умови та особливості.

Рекомендовані джерела

1. В.В. Ворожбіт-Горбатюк, Н.О. Борисенко. Високий моральний дух курсантів (слухачів, студентів) військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти – ресурс сили в епоху інформаційних війн. Війни інформаційної епохи: міждисциплінарний дискурс: монографія / за ред. В.А. Кротюка. Харків: ФОП Федорко М. Ю., 2021. с.333-350
2. Гущина Н. Неформальна та інформальна освіта – потужний ресурс підвищення професійної майстерності / Н. Гущина // Заступник директора школи. – 2016. – № 2. – С. 23-28.
3. Дрожжина Т. Розвиток професійної майстерності викладачів закладу післядипломної педагогічної освіти / Т. Дрожжина // Імідж сучасного педагога. – 2014. – № 3. – С. 10-13.
4. Єльнікова М. П. Управління розвитком педагогічної майстерності вчителів / М. П. Єльнікова // Завучу. Усе для роботи. – 2018. – № 17–18. – С. 19-21.
5. Зелюк В. В. Післядипломна освіта як простір розвитку педагогічної майстерності вчителя / В. В. Зелюк // Імідж сучасного педагога. – 2015. – № 4. – С. 3-5.

6. Зігман М. Кроки до професійної майстерності. Поради та пам'ятки для молодих педагогів / М. Зігман // Методист. – 2015. – № 4. – Вкладка. – С. 36-38.
7. Персоналії у науково-педагогічному дискурсі: Матеріали н.-пр.конф.здобувачів ВО /Харк.нац.пед.ун-т імені Г.С.Сковороди. [Укл.: А.Боярська-Хоменко, В.Ворожбіт-Горбатюк, Н.Борисенко]. Х., 2021. – 104 с.

Поради до самопідготовки і самостійної творчої роботи

- ❖ Підготовка і захист презентації «Програма особистісного і професійного прогресу на найближчі два роки» (до 12 слайдів).
- ❖ Пройти один з курсів на онлайн платформах: Едера, Прометеус, Освіторія, Атомс-хаб (обсяг – 15-320 годин, тематика довільна).
- ❖ Прочитати одну з запропонованих книг, підготувати анотацію: «Портфоліо бідності», Даррел Коллінс, Джонатан Мардок, Стюарт Разенфорд, Орланда Ратвен; «Корпорація геніїв: Як керувати командою творчих людей» Ед Катмулл, Джордж Сорос «Сорос про Соросеа. Випереджуючи зміни».

Очікувані результати

Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи, мотивування персоналу, нейтралізації стресових ситуацій.

Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Орієнтовний перелік питань для самопідготовки до підсумкового контролю

1. Педагогіка як галузь наукового знання про виховання людини.
2. Права і обов'язки учасників педагогічного процесу
3. Загальна характеристика педагогічної професії.
4. Поняття педагогічного спілкування, його особливості, функції, види
5. Мовлення і комунікативна поведінка майбутнього фахівця з питань економічної освіти. Шляхи вдосконалення професійного мовлення.
6. Використання педагогічною наукою міждисциплінарних понять: особистість, діяльність, спілкування, формування, соціалізація.
7. Професійна компетентність, компоненти та способи її формування.
8. Основні категорії педагогіки: виховання, навчання, розвиток, формування.
9. Поняття педагогічної техніки. Зовнішня техніка. Способи та умови формування педагогічної техніки.
10. Зв'язок педагогічної науки, економіки і права.
11. Поняття педагогічної культури.
12. Конфлікт у педагогічній взаємодії. Формування комунікативних майбутнього фахівця у галузі знань – соціальні, поведінкові науки.
13. Наукова організація праці як проблема виховання.
14. Педагогічний такт як почуття міри в застосуванні засобів педагогічного впливу на дітей, важлива умова формування авторитету майбутнього фахівця. Шляхи формування педагогічного такту.
15. Громадянське виховання молоді. Формування політичної культури майбутнього фахівця.
16. Економічна культура і її формування у дитячому і молодіжному середовищі.
17. Закономірності процесу виховання.
18. Структурні компоненти процесу виховання: мета, завдання, зміст, форми, методи, діагностика особистої вихованості індивіда.
19. Формування наукового світогляду майбутнього фахівця з питань економічної освіти.
20. Принцип стимулювання суб'єкта до самовиховання. Принцип цілісного підходу до виховання.
21. Формування культури поведінки цінностей особистого життя, орієнтація на пріоритет духовних вартостей.
22. Виховання – процес багатофакторного впливу на особистість. Варіативність наслідків виховного впливу. Єдність виховання і самовиховання.
23. Виховання ЗСЖ. Валеологічні цінності, шляхи їх формування у майбутнього фахівця з питань економічної освіти.
24. Методи формування пізнавального інтересу пізнавальна гра, аналіз життєвих ситуацій, створення ситуацій успіху в навчанні.

25. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
26. Зміст економічного виховання
27. Поняття про контроль, його основні функції.
28. Напрями екологічного виховання.
29. Види і форми контролю за навчально-пізнавальною діяльністю
30. Виховання розумової культури. Важливі умови інтелектуальної та пізнавальної діяльності.
31. Екскурсія як форма організації навчання. Предметні гуртки, наукові товариства. Олімпіади, конкурси, виставки творчих робіт.
32. Академічна доброчесність майбутнього фахівця з питань економічної освіти
33. Факультативи. Практикуми та семінари.
34. Характеристика методів формування свідомості (понять, суджень, оцінок, переконань).
35. Структура уроку.
36. Самостійна робота, вимоги до організації.
37. Характеристика принципів: принципу гуманізації виховання, врахування вікових та індивідуальних особливостей школярів, виховання в діяльності та спілкуванні.
38. Етапи процесу виховання.
39. Методи стимулювання обов'язку й відповідальності у навчанні: роз'яснення, прийоми емоційного впливу (проблемний виклад матеріалу, художнє ілюстрування, діалогізація розповіді вчителя, повідомлення в новому ракурсі, включення у життєві ситуації).
40. Методи організації діяльності та формування досвіду громадської поведінки (привчання, вправи, доручення, виховні ситуації)
41. Класно-урочна форма навчання, її основні ознаки.
42. Методи стимулювання і корекції поведінки (заохочення, покарання); методи самовиховання (самоспостереження, самоаналіз, самоконтроль).
43. Способи організації навчальної діяльності: колективна, групова, індивідуальна, парна робота.
44. Динаміка розвитку колективу, його етапи.
45. Поняття про методи, прийоми, засоби навчання
46. Поняття, види і структура колективу.
47. Розвиток інноваційних форм навчання.
48. Шляхи згуртування колективу: сумісна колективна діяльність, постановка перспектив, накопичення і розвиток традицій колективного життя.
49. Характеристика змішаного навчання
50. Особливості змісту родинного виховання
51. Характеристика проблемного навчання
52. Процес навчання як компонент цілісного педагогічного процесу. Освітня, виховна і розвивальна функції навчання

Навчальне видання

Методичні рекомендації
до організації семінарських занять і самостійної роботи
з навчальної дисципліни роботи з адміністративного менеджменту
для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти,
галузь знань 01 Освіта, педагогіка,
спеціальність - 011 Освітні, педагогічні науки.

Укладачі:

Боярська-Хоменко А., Ворожбіт-Горбатюк В.

Відповідальна за випуск: Ворожбіт-Горбатюк В.

Видано коштом укладачів.

Відповідальність за зміст і дотримання
положень Кодексу академічної доброчесності покладається на укладачів.

Підписано до друку 27.12.2021 Формат 60ч84 1/6. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Друк – цифровий. Ум.друк.арк 3,02. Обл.-вид.арк. 2,7. Зам. № 14. Наклад 100 прим.

Ціна договірна

ФОП Черноусов Олексій Ігорович Україна, 62466, Харківська область, Харківський район,
сmt. Хорошеве, вул. Тимура Фрунза, буд. 4, кв. 6
Дані про реєстраційний номер платника єдиного внеску: 10000001521874 т.: +380677982435